

ИККИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

493 Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилиш- ни янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида

Қайд этиб ўтилсинки, мустақиллик йиллари мобайнида қишлоқ хўжалиги соҳасида бозор муносабатларини жорий этиш ва хусусий мулкчилик шаклини ривожлантиришга йўналтирилган иқтисодий ислохотлар бўйича кенг кўламли чора-тадбирлар амалга оширилди. Фермерликни ривожлантириш, фермер хўжалиklarининг иқтисодий ва молиявий мустақиллиги учун мустақкам ҳуқуқий асослар ва қафолатларни яратиб берувчи Ер кодекси, «Фермер хўжалиги тўғрисида»ги Қонун ҳамда бошқа қонунчилик ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди.

Фермер хўжалиklarининг ер, сув ва моддий-техника ресурсларидан янада оқилона фойдаланиш ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмлари муттасил ошиб боришини, фермер хўжалиklари самарадорлиги ва рентабеллиги ўсишини таъминлаш имконини берадиган моддий-техник базасини мустақкамлаш, уларнинг ер майдонларини мақбуллаштириш борасидаги комплекс чора-тадбирлар амалга оширилди. Қишлоқда фермер хўжалиklarига барча зарур хизматларни кўрсатаётган замонавий ишлаб чиқариш ва бозор инфратузилмаси шакллантирилмоқда.

Қишлоқ хўжалиги ерларининг узоқ муддатли ижара мулки қилиб берилиши ва қишлоқда бозор муносабатларининг жорий қилиниши фермер хўжалиklarини шакллантириш ҳамда ривожлантиришнинг энг муҳим омили ва асоси бўлди, бунинг натижасида ерга ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотга ҳақиқий эгаллик туйғуси мустақкамланди.

Мамлакатда фермерлик ҳаракати қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг асосий ишлаб чиқарувчисига ҳамда аграр соҳани ва у билан боғлиқ бўлган бошқа тармоқларни ҳамда ишлаб чиқаришларни янада ривожлантириш, шунингдек, аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини ошириш учун масъулиятни ўз зиммасига олишга қодир бўлган қудратли ижтимоий-сиёсий кучга айланиб бормоқда.

Биринчи навбатда гап фермер хўжалиklarини янада такомиллаштириш ва уларнинг самарадорлигини ошириш, ҳуқуқ ва ваколатларини кенгайтириш, ер-сув ресурсларидан ва яратилган ишлаб чиқариш салоҳиятидан фойдаланишда, қишлоқни жадал ривожлантириш ва ободонлаштиришда,

аҳоли бандлиги ва фаровонлигини таъминлашда уларнинг ролини кучайтириш тўғрисида бормоқда.

Шуни эътироф этиш керакки, hozir амалда бўлган фермерлик ҳаракатини ташкил қилиш ва бошқариш тизими, хусусан, Фермер хўжаликлари уюшмаси ва унинг ҳудудий тузилмалари фаолияти қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ислоҳ қилиш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш жараёнларига ҳамда фермерлик олдидан турган вазифаларни тезкорлик билан ҳал қилишга султ таъсир ўтказмоқда.

Ҳозирги шароитда фермерлик ҳаракати олдидан турган жамиятни демократлаштиришни чуқурлаштириш, иқтисодий янада ислоҳ қилиш ва либераллаштириш, мамлакат аграр секторини барқарор ва самарали ривожлантиришнинг, аҳоли фаровонлигини оширишнинг энг муҳим бўғини сифатида фермер хўжалиklarининг роли ва аҳамиятини ошириш вазифаларининг фермерлик ҳаракати томонидан рўёбга чиқарилишини таъминлаш мақсадида:

1. Қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликларининг ғоят муҳим вазифалари деб ҳисоблансин:

қишлоқда ижара муносабатларини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга қаратилган қонунчилик ва меъёрий-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил қилишнинг етакчи бўғини ва шакли сифатида фермер хўжалиklarининг ҳуқуқлари, манфаатлари ҳимоя қилиниши ва самарали фаолият юритишини таъминлаш;

фермерликни ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш, фермер хўжалиklarининг ўзини ўзи бошқариш таъсирчан механизмларини яратиш, уларнинг давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, тайёрлов, таъминот ва хизмат кўрсатиш ташкилотлари билан ўзаро муносабатларини такомиллаштириш;

фермер хўжалиklarининг иқтисодий мустақиллиги ва молиявий барқарорлигини ошириш, фермерларнинг ер-сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, замонавий технологияларни жорий этиш ва қишлоқ хўжалик хомашёсини комплекс қайта ишлаш, шунингдек, қишлоқда янги ишлаб чиқаришлар ва хизмат кўрсатиш соҳаларини ташкил қилиш ҳамда ривожлантириш ҳисобига механизациялаш даражаси ва рентабелликни оширишдан манфаатдорлигини рағбатлантириш.

2. Фермер хўжалиklarининг иқтисодий мустақиллиги ва молиявий барқарорлигини мустаҳкамлашга йўналтирилган фермерликни ривожлантиришнинг меъёрий-ҳуқуқий базасини янада такомиллаштиришга оид чора-тадбирлар дастури 1-иловага* мувофиқ тасдиқлансин.

3. Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси (Ш.М. Мирзиёев):

икки ҳафта муддатда давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳамда вилоятлар ҳокимликлари, шунингдек бошқа манфаатдор ташкилотлар томонидан Дастурни ўз

* 1-илова рус тилидаги матнда берилган.

вақтида ва сифатли амалга ошириш бўйича аниқ тадбирлар ишлаб чиқилиши ва тасдиқланишини таъминласин;

Дастурга киритилган тадбирларнинг амалга оширилиши устидан тизимли назорат ўрнатсин ҳамда давлат ва хўжалик бошқарувининг тегишли республика ва ҳудудий органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг, шунингдек бошқа манфаатдор ташкилотларнинг фаолиятини мувофиқлаштирсин;

Дастурнинг амалга оширилишини ҳар ойда қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича ҳудудий комиссиялар раҳбарларининг бажарилган ишлар тўғрисидаги ҳисоботларини эшитишни назарда тутган ҳолда, Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси мажлисларида кўриб чиқсин.

Белгилаб қўйилсинки, қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича ҳудудий комиссияларнинг раҳбарлари — Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг Раиси, вилоятлар ва туманларнинг ҳокимлари ушбу Фармонда назарда тутилган тадбирларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши борасида шахсан жавобгар бўладилар.

4. Қуйидагиларга:

Ўзбекистон Фермер хўжаликлари уюшмаси конференциясининг уни белгиланган тартибда тугатиш тўғрисидаги қарорига;

фермер хўжалиklarининг ташкилий тузилмаси 2-иловага мувофиқ бўлган Ўзбекистон Фермерлари кенгашини, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва туманларнинг фермерлар кенгашларини (кейинги ўринларда — фермерлар кенгашлари) ташкил қилиш тўғрисидаги ташаббусига розилик берилсин.

Ўзбекистон Фермерлари кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва туманлар фермерлар кенгашларининг энг муҳим вазифалари ва фаолият йўналишлари қуйидагилардан иборат этиб белгилансин:

фермерликни ривожлантириш, фермер хўжалиklarининг моддий ва молиявий базасини мустаҳкамлаш ҳамда уларнинг мулкӣ муносабатлари ишончли ҳимоя қилинишини таъминлаш соҳасидаги қонун ҳужжатларини янада такомиллаштириш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш;

фермер хўжалиklarининг ҳуқуқлари ва қонунӣ манфаатларини ҳимоя қилиш, жумладан, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари билан, тайёрлов, таъминот ва хизмат кўрсатиш ташкилотлари билан муносабатларда, шунингдек судларда ишлар кўриб чиқиладиганда;

фермер хўжалиklarини ташкил қилиш ва қайта ташкил этишда, уларга ер майдонларини узоқ муддатли ижарага ажратиб беришда ошкоралик, очиқлик ва қонунӣлик тамойилларини таъминлаш мақсадида жамоат назоратини амалга ошириш;

кўп тармоқли фермер хўжалиklarини ривожлантиришда, сувни тежайдиган самарали технологияларни, биринчи навбатда томчилатиб суғориш-

ни, замонавий ахборот-коммуникация технологияларини уларнинг фаолиятига татбиқ этишга кўмаклашиш;

қишлоқда ҳуқуқий, иктисодий, молиявий, агротехник ҳамда бошқа масалалар бўйича консалтинг марказлари тармоғини, шунингдек маҳсулот ишлаб чиқариш, харид қилиш, қайта ишлаш ва сотиш бўйича фермер хўжаликлари кооперациясининг турли шакллари ташкил этиш ва кенгайтиришга кўмаклашиш.

5. Фермерлар кенгашларига фермер хўжаликлари манфаатларини кўзлаб даъво аризаларини тақдим этиш, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари, уларнинг мансабдор шахслари хатти-ҳаракатлари (ҳаракатсизликлари) устидан судга давлат божи тўламадан шикоят қилиш ҳуқуқи берилсин.

6. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ:

фермер хўжаликларига ер майдонларини бериш (сотиш) масалаларини кўриб чиқиш бўйича туман комиссиялари таркибига тегишли туман фермерлар кенгашларининг раислари киритилади;

фермерларнинг тегишли кенгашлари фермер хўжаликларини ривожлантириш ва уларнинг фаолияти масалаларига тааллуқли меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳамда бошқа қарорлар лойиҳаларини давлат ва хўжалик бошқаруви, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан ишлаб чиқишда фаол қатнашадилар.

7. Қуйидагилар:

Ўзбекистон Фермерлари кенгаши ижро этувчи аппаратининг тузилмаси 3-иловага мувофиқ;

худудий ва туман фермерлар кенгашлари котибиятларининг намунавий тузилмалари 4 ва 4а-иловаларга мувофиқ маъқуллансин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Адлия вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда бир ой муддатда фермерлар кенгашларининг туманлар, худудий ташкилий йиғилишларини ҳамда республика Конференциясини ўтказишда, Ўзбекистон Фермерлари кенгаши, худудий ва туманлар фермерлар кенгашларининг низомларини белгиланган тартибда тасдиқлашда кўмаклашсин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва туманлар фермерлар кенгашларининг котибиятларини жойлаштириш учун зарур хоналар ажратилишини таъминласин.

8. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги билан биргаликда икки ҳафта муддатда Ўзбекистон Фермерлари кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва туманлар фермерлар кенгашлари фаолиятини молиялаштириш манбалари бўйича таклифлар киритсин.

9. Қуйидагиларга:

Махсус республика комиссиясининг Фермер ва деҳқон хўжаликлари-

ни қўллаб-қувватлаш жамғармасини белгиланган тартибда тугатиш тўғрисидаги;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг тугатилаётган Фермер хўжаликлари уюшмаси қарзини, шу жумладан, халқаро молия институтлари томонидан жалб этилган кредитлар бўйича Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги олдидаги қарзларни тугатилаётган Жамғарма маблағлари ҳисобидан тўлаш тўғрисидаги таклифларига розилик берилсин.

Тижорат банклари томонидан қайта молиялаштирилган Жамғарманинг қолган маблағлари Жамғарма олдидаги бошқа банклар қарзларини «Агро-банк» АТБга қайта расмийлаштириш орқали «Агробанк» АТБ устав капиталини тўлдириш йўли билан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги номидан давлатнинг ҳиссасини ошириш ҳисобига йўналтирилсин.

10. Ўзбекистон Фермерлари кенгаши Тошкент шаҳри, Равнақ кўчаси, 1а-уйдаги тугатилаётган Ўзбекистон фермер хўжаликлари уюшмасининг бинолари ва иншоотларини унинг балансига, бепул асосда, тасарруф қилиш ҳуқуқисиз ўтказиб бериш билан жойлаштирилсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда қонун ҳужжатларига мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

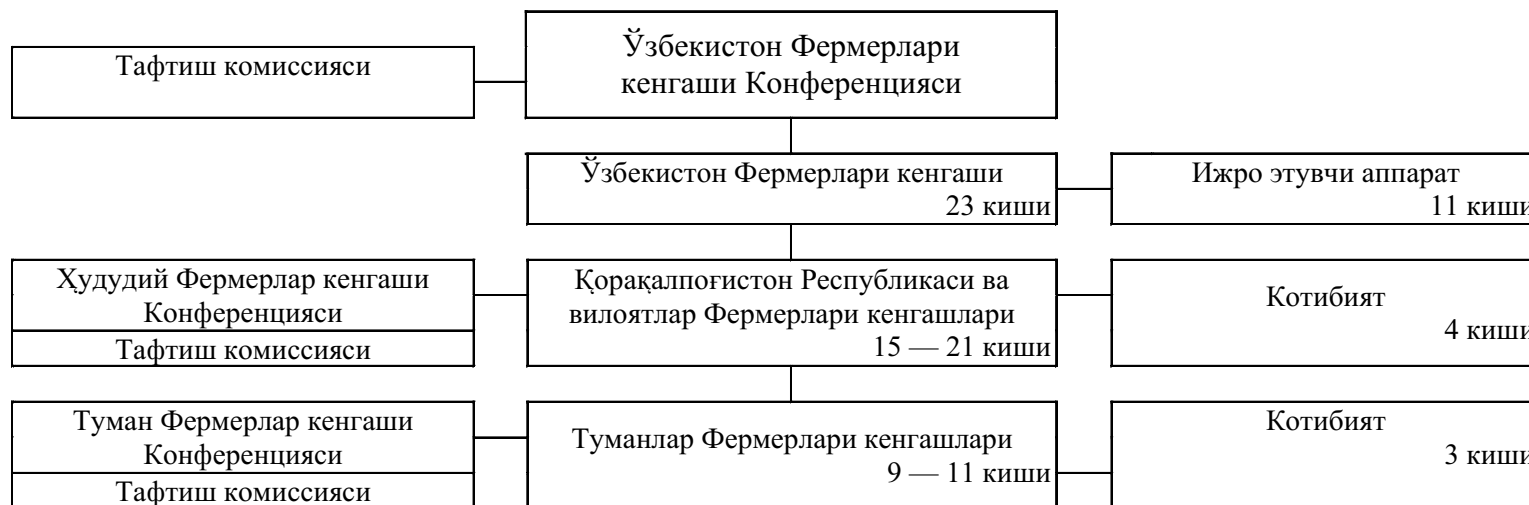
12. Ушбу Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.М. Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2012 йил 22 октябрь,
ПФ-4478-сон

**Ўзбекистон Фермерлари кенгашининг
ТАШКИЛИЙ ТУЗИЛМАСИ**

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2012 йил 22 октябрдаги
ПФ-4478-сонли Фармонида
3-ИЛОВА

493-модда

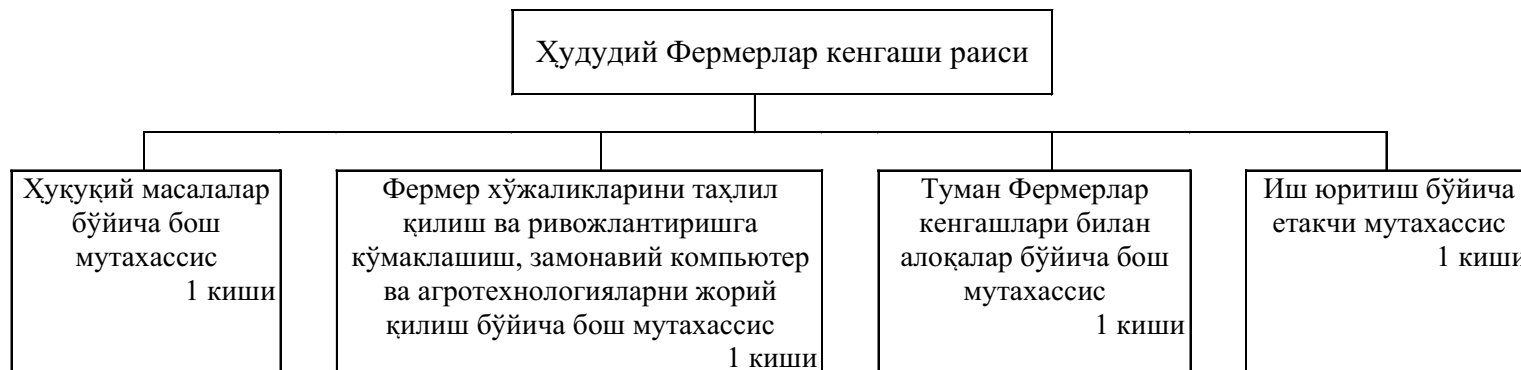
Ўзбекистон Фермерлари ижро этувчи аппаратининг ТУЗИЛМАСИ

Бошқарув ходимларининг чекланган сони — 11 киши.

Изоҳ: Ўзбекистон Фермерлари кенгашининг Раиси ва ижро этувчи аппарат ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлаш штат жадвалига мувофиқ амалга оширилади.

**Худудий Фермерлар кенгаши котибиятининг
НАМУНАВИЙ ТУЗИЛМАСИ**

Бошқарув ходимларининг чекланган сони — 4 киши.

Изоҳ: худудий Фермерлар кенгаши раиси ва котибият ходимларининг меҳнатиغا ҳақ тўлаш штат жадвалига мувофиқ амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2012 йил 22 октябрдаги
ПФ-4478-сонли Фармонида
4а-ИЛОВА

493-модда

Туман Фермерлар кенгаши котибиятининг НАМУНАВИЙ ТУЗИЛМАСИ

— 12 —

Бошқарув ходимларининг чекланган сони — 3 киши.

Изоҳ: туман Фермерлар кенгаши раиси ва котибият ходимларининг меҳнатида ҳақ тўлаш штат жадвалига мувофиқ амалга оширилади.

43 (543)-сон